

SFERA: Parki narodowe i rezerваты (z wyłączeniem zagadnień planów ochrony - które są opracowane osobno)

- Nadać parkom narodowym status formalny umożliwiający racjonalne funkcjonowanie i gospodarkę finansową (co nie jest możliwe przy obecnej formie jednostki budżetowej z gospodarstwem pomocniczym, ani też przy formie "czystej" jednostki budżetowej).
- Należy stworzyć mechanizmy umożliwiające realizację ochrony przyrody na gruntach niepaństwowych (możliwość zawierania umów z właścicielami gruntów); Nie należy natomiast przesądzać, że grunty niepaństwowe w parkach narodowych i rezerwach "powinny być pozostawione w gospodarczym użytkowaniu". Ochrona krajobrazowa nie powinna być fikcją. Należy zlikwidować wewnętrzne sprzeczności w przepisach regulujących "ochronę wbrew woli właściciela gruntu" - powinna być realizowana za zgodą właściciela, albo po wykupie lub wywłaszczeniu, ale muszą być realne, a nie wewnętrznie sprzeczne, możliwości zrealizowania takiego wykupu lub wywłaszczenia;
- Należy zlikwidować prawo weta, jakie przysługuje samorządom wobec tworzenia parków narodowych, a także przywrócić zapis o "pierwszeństwie ochrony przyrody nad wszelką inną działalnością na terenie parku narodowego".
- Powoływanie dyrektorów parków narodowych w trybie konkursu powinno być utrzymane..
- Warto utworzyć Krajowe Biuro Parków Narodowych (jednostka pomocnicza), lecz nie Krajowy Zarząd Parków Narodowych ani nie stanowisko Dyrektora naczelnego Parków Narodowych (jednostka nadrzędna)

Nr art., ust. pkt.	Proponowany zapis	Uzasadnienie	Uwagi
Art. 5 pkt 8	Nadać brzmienie: "ochrona krajobrazowa - zachowanie wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych oraz walorów krajobrazowych w warunkach racjonalnej gospodarki"	Potrzebne dla zachowania spójności z proponowanymi dalej zmianami, służącymi poprawie ochrony przyrody na gruntach niepaństwowych w parkach narodowych i rezerwach przyrody.	
Art. 7	Nadać brzmienie: "Art. 7. 1. Utworzenie lub powiększenie obszaru parku narodowego lub rezerwatu przyrody, a także wykonywanie działań ochronnych dla ochrony form ochrony przyrody, o których mowa w Art. 5 lub gatunków o których mowa w Art. 48-50, jest celem publicznym w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543, z późn. zm. 2. Utworzenie lub powiększenie obszaru parku narodowego lub rezerwatu przyrody obejmujące nieruchomości niebędące własnością Skarbu Państwa, następuje za zgodą właściciela, a w razie braku jego	Uporządkować przepisy dotyczące "ochrony wbrew woli właściciela" - dać realną możliwość wykupu / wywłaszczenia, jeżeli jest to niezbędnie konieczne. Obecny przepis jest w tym zakresie wewnętrznie sprzeczny, bo nie daje delegacji do wykupu tylko do wywłaszczenia, a zgodnie z przywołanymi przepisami o gospodarce nieruchomościami propozycja wykupu musi poprzedzać ew. wywłaszczenie. Należy dać wyraźną delegację dla wojewody / dyrektora parku narodowego do realizacji ew. wykupu, w przeciwnym razie na podstawie innych przepisów musiałby to robić zupełnie nie zainteresowany sprawą starosta. Potrzebna jest delegacja prawna do wykupu gruntów nie tylko na cele utworzenia rezerwatu, ale także do wykupu gruntów dla realizacji ochrony w już od dawna istniejącym rezerwacie! Uwaga, propozycja tej zmiany ma bezpośrednie źródło w doświadczeniach Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego - pożądanе skonsultowanie z nimi.	

	<p>zgody po wykupie nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa, lub po wywłaszczeniu w trybie określonym w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.</p> <p>3. Wykonywanie działań ochronnych dla ochrony form ochrony przyrody, o których mowa w Art. 5 lub gatunków o których mowa w Art. 48-50, w granicach nieruchomości niebędących własnością Skarbu Państwa, następuje za zgodą właściciela, a w razie braku jego zgody po wykupie nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa, lub po wywłaszczeniu w trybie określonym w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.</p> <p>4. Organem reprezentującym Skarb Państwa w sprawach wykupu, o którym mowa w ust. 2 i 3, jest w parku narodowym dyrektor parku narodowego, a w pozostałych przypadkach - wojewoda."</p>	<p>Uwaga, uzupełnieniem tego przepisu powinny być przepisy stwarzające możliwości uzyskiwania zgody właściciela na wykonanie niezbędnych zabiegów ochronnych - przez zawarcie z nim umowy dotyczącej pokrycia kosztów wykonania przez właściciela odpowiednich zabiegów, oraz kompensujących utracone przez właściciela korzyści gospodarcze.</p>	
Art 8	<p>Dodać ust. 2a</p> <p>"Wszelkie działania na terenie parku narodowego podporządkowane są ochronie przyrody i mają pierwszeństwo przed wszystkimi innymi działaniami."</p>	<p>Przywrócenie starego, ogólnego lecz potrzebnego zapisu.</p>	
Art. 8	<p>Ustępowi 3 nadać brzmienie:</p> <p>"Park narodowy jest państwową jednostką sektora finansów publicznych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104)."</p> <p>Po ust. 3 dodać się ust. 3a-3e w brzmieniu:</p> <p>"3a. Działalność parków narodowych jest finansowana z budżetu Państwa i z własnych przychodów.</p> <p>3b. Podstawą gospodarki finansowej parku narodowego jest sporządzony przez dyrektora parku plan rzeczowo-finansowy zatwierdzony przez Dyrektora Naczelnego Parków Narodowych.</p>	<p>Umożliwienie racjonalnej gospodarki finansowej parków narodowych (proponycja Konwentu dyrektorów parków narodowych)</p>	

	<p>3c. Park narodowy prowadzi samodzielną gospodarkę finansową w ramach środków pozyskiwanych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) z budżetu państwa, w tym z celowych dotacji budżetowych, 2) ze źródeł spoza budżetu państwa, 3) z własnej działalności gospodarczej, 4) z darowizn, spadków i zapisów, 5) ze sprzedaży i użytkowania rzeczy i praw majątkowych. <p>3d. Park może korzystać z funduszy celowych, samorządowych, środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, źródeł zagranicznych nie podlegających zwrotowi i innych źródeł.</p> <p>3e. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady gospodarki finansowej w parkach narodowych."</p>		
Art. 9	<p>Art. 9 nadać brzmienie:</p> <p>"1. Nadzór nad parkami narodowymi sprawuje minister właściwy do spraw środowiska.</p> <p>2. Nadzór, o którym mowa w ust. 1, obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zatwierdzanie planów finansowych oraz sporządzanie sprawozdań zbiorczych z działalności parków narodowych; 2) zatwierdzanie rocznych zadań rzeczowych wynikających z planu ochrony lub zadań ochronnych; 4) kontrolę funkcjonowania parków narodowych; 5) kontrolę funkcjonowania Służb Parków Narodowych 6) dysponowanie częścią budżetu Państwa przeznaczoną na działalność parków narodowych; <p>3. Minister właściwy do spraw środowiska</p>	<p>Konieczny jest nie tylko nadzór, ale także funkcja "koordynacji i prowadzenia działań wspólnych parków narodowych", do której rzeczywiście jest potrzebny podmiot, który będzie to robił. Nie należy jednak odtwarzać dawnego KZPN. Celowe jest wyraźne rozdzielenie funkcji "nadzoru" i "koordynacji" - stworzenie Krajowego Biura Parków Narodowych, która byłoby organem koordynującym działania parków i realizującym przedsięwzięcia wspólne, ale nie organem kontrolno-nadzorującym wobec parków (analog: obecne Biuro Gospodarki Wodnej).</p> <p>Propozycja nawiązuje do propozycji Konwentu Dyrektorów parków narodowych, jest jednak od niej odmienna (dyrektorzy proponowali utworzenie "dyrekcji naczelnej" która przejęłaby także nadzorcze uprawnienia Ministra)</p>	

	<p>koordynuje działania parków narodowych za pośrednictwem Krajowego Biura Parków Narodowych. Do zadań Krajowego Biura Parków Narodowych należy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) koordynowanie wymiany doświadczeń parków narodowych w zakresie ochrony przyrody; 2) koordynowanie działalności naukowej i edukacyjnej; 3) dysponowanie Funduszem Parków Narodowych; 4) pozyskiwanie funduszy krajowych i zagranicznych dla realizacji wspólnych zadań parków narodowych; 5) inicjowanie, organizowanie oraz kierowanie wspólnymi przedsięwzięciami parków narodowych; 6) kształcenie kadr parków narodowych." 		
Art 10	<p>Dodać art. 9a w brzmieniu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W parkach narodowych tworzy się Fundusz Parków Narodowych. 2. Dysponentem Funduszu Parków Narodowych jest Krajowe Biuro Parków Narodowych 3. Środki Funduszu Parków Narodowych stanowią: <ol style="list-style-type: none"> 1) część dochodów parków narodowych, 2) lokaty kapitałowe, 3) darowizny, 4) środki funduszu leśnego związane z wyłączeniem z produkcji lasów znajdujących się w zarządzie parków narodowych, 5) inne dochody uzyskane na rzecz tego Funduszu. 4. Środki Funduszu mogą być przeznaczone na wsparcie realizacji zadań wspólnych parków narodowych, zadań w parkach narodowych realizowanych z udziałem funduszy krajowych i zagranicznych, promocję parków narodowych w kraju i za granicą, współpracę międzynarodową parków 	<p>Słuszna propozycja Konwentu Dyrektorów parków narodowych. Potrzebny jest mechanizm finansowy służący finansowaniu działań wspólnych, oraz zarządzaniu "wkładem własnym" do pozyskiwania środków zewnętrznych.</p>	

	kształcenie kadr.”;		
Art. 10 ust 2.	Nadać brzmienie: "Utworzenie parku narodowego, zmiana jego granic lub likwidacja może nastąpić po zasięgnięciu opinii właściwych miejscowo organów samorządu terytorialnego, na których obszarze działania planuje się powyższe zmiany, oraz po zaopiniowaniu, w terminie 30 dni od dnia przedłożenia tych zmian, przez zainteresowane organizacje pozarządowe. Niezłożenie opinii w przewidzianym terminie uznaje się za brak uwag"	Likwidacja "prawa weta", jakie obecnie mają samorzady wobec granic parku narodowego. Państwo w realizacji celów o randze ogólnopolskiej (a takim jest utworzenie i chronienie parku narodowego) nie powinno być zakładnikiem samorządów.	
Art. 10.	Dodać ustępy: 5a, 5b i 5c o brzmieniu: 5a.Przy wykonaniu prawa pierwokupu stosuje się następujące zasady: <ol style="list-style-type: none"> 1) jeżeli cena sprzedaży nieruchomości rażąco odbiega od jej wartości rynkowej 2) Park może, w terminie 14 dni od dnia złożenia oświadczenia o wykonaniu prawa pierwokupu, wystąpić do sądu o ustalenie ceny nieruchomości; 3) sąd ustala cenę nieruchomości, o której mowa w p.1, przy zastosowaniu sposobów jej ustalenia przewidzianych w przepisach o gospodarce nieruchomościami; 4) jeżeli przeniesienie własności nieruchomości rolnej następuje w wyniku zawarcia umowy innej niż umowa sprzedaży, Park działający na rzecz Skarbu Państwa, może złożyć oświadczenie o nabyciu tej nieruchomości za jej równowartość pieniężną; 5) jeżeli równowartość pieniężna, o której mowa w p.3 nie wynika z umowy, 6) równowartość tę Park określa przy zastosowaniu sposobów ustalania wartości nieruchomości przewidzianych w przepisach o 	Konieczność precyzyjnego uregulowania wynika z doświadczeń praktycznych. Słuszna propozycja Konwentu Dyrektorów parków narodowych.	

	<p>gospodarowaniu nieruchomościami;</p> <p>7) jeżeli równowartość pieniężna, o której mowa w p.3 rażąco odbiega od wartości rynkowej nieruchomości rolnej stosuje się odpowiednio zasady określone w p.1 i 2.</p> <p>8) Do wykonania uprawnienia, o którym mowa w art.10 ust.5, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu Cywilnego dotyczące prawa pierwokupu.</p> <p>5c.Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia określić dla poszczególnych parków narodowych zasady regulacji stosunków własnościowych polegające na określeniu prawnych, finansowych i organizacyjnych sposobów przeprowadzenia wykupu lub zamiany nieruchomości w obszarach o szczególnych wartościach przyrodniczych".</p>		
Art. 10 ust 4	Skreślić	Przepis niejasny i niepotrzebny, a będący źródłem szkodliwych nieporozumień (patrz również blok "ochrona przyrody na obszarach morskich").	
Art. 12 ust. 7-9	<p>Nadać brzmienie:</p> <p>7. Opłat za wstęp do parku narodowego lub na niektóre jego obszary nie pobiera się od:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dzieci w wieku do 7 lat; 2) osób, które posiadają zezwolenie dyrektora parku narodowego na prowadzenie badań naukowych w zakresie ochrony przyrody; 3) osób odbywających zajęcia dydaktyczne w parku narodowym w zakresie uzgodnionym z dyrektorem parku narodowego; 4) mieszkańców gmin położonych w granicach parku narodowego i gmin graniczących z parkiem narodowym. <p>8. Dyrektor parku może zwolnić z opłat lub wprowadzić opłaty ulgowe dla grup oraz osób innych, niż wymienione w ust. 7.</p> <p>8a. Osoby, które nie uiściły opłaty za wstęp do parku narodowego w sposób określony w ust. 6 obowiązująca</p>	<p>Konieczność uporządkowania wynikająca z dotychczasowych doświadczeń praktycznych.</p> <p>Zlikwidować zasadę nie pobierania opłat od "osób udających się do plaż / miejsc kultu religijnego" - niemożliwe do kontroli. W zamian dać dyrektorowi możliwość zwalniania z opłat, z czego zapewne będzie korzystał w takich przypadkach.</p> <p>Sankcja za brak biletu jest niezbędna, by przepisy były przestrzegane.</p> <p>Zlikwidować daninę na rzecz GOPR, wprowadzając w zamian możliwość uregulowania sprawy na zasadzie ubezpieczenia.</p>	

	<p>opłatą stanowiącą dwukrotność opłaty wymienionej w ust. 5.</p> <p>9. Opłaty, o których mowa w ust. 3, są przychodami parku narodowego, wymienionymi w art. 8 ust. 3c ustawy. Dyrektor parku narodowego może przeznaczyć część środków pochodzących z opłat na ubezpieczenie osób przebywających na terenie parku od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów prowadzenia akcji ratowniczych na terenie parku narodowego."</p>		
Art. 15 ust 1 pkt 1	Skreślić słowa "z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom parku narodowego albo rezerwatu przyrody"	Obiekty służące celom parku / rezerwatu powinny być budowane na podstawie planu ochrony lub zadań ochronnych, co zwalnia je z tego zakazu. Niepotrzebne więc jest wpisywanie tu wyjątku, a pozostawia niepotrzebne pole do nadużyć - arbitralnego decydowania czy obiekt służy celom parku / rezerwatu (kto i w jakim trybie ma to rozstrzygać?)	
Art. 15 ust 1 pkt 2	Po słowach "rybactwa" dodać słowa "i rybołówstwa".	Likwidacja obecnie istniejącej luki w prawie (w parku narodowym i rezerwacie nie wolno prowadzić rybactwa w wodach śródlądowych ale nie ma żadnych ograniczeń rybołówstwa w wodach morskich - a powinny być rozwiązania analogiczne). Należy podkreślić, że rybactwo i rybołówstwo nadal będzie mogło być dopuszczane planem ochrony albo zadaniami ochronnymi!	
Art. 15 ust. 1 pkt 8	zmienić brzmienie na: "pozyskiwania kopalin, a także torfu, skamieniałości oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt"	Kompatybilność z Prawem Geologicznym i Górniczym	
Art. 15 ust. 1	Dodać punkty 28-30 o brzmieniu: 28) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych 29) organizowania rajdów motorowych i samochodowych 30) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metoda bezściółkową."	Potrzeba dodania wyniku z dotychczasowych doświadczeń, jest proponowana przez Konwent Dyrektorów parków narodowych. Należy brać pod uwagę, że te i inne zakazy powinny z pewnymi wyjątkami obowiązywać również na obszarach objętych ochroną krajobrazową (patrz propozycja niżej).	
Art. 15 ust 2	Skreślić pkt 5. W zamian dodać ust. 2a o brzmieniu: "Na obszarach objętych ochroną krajobrazową: 1) zakaz o którym mowa w ust.1 pkt. 1 nie dotyczy obiektów gospodarczych niezbędnych do celów	Na obszarach ochrony krajobrazowej nie powinno być automatycznego zwolnienia od wszystkich zakazów, a jedynie od niektórych. Obecnie te obszary praktycznie nie podlegają żadnej ochronie!	

	<p>racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej na tych obszarach;</p> <p>2) zakazy, o których mowa w ust.1 pkt. 2, 5, 6, 10-15 oraz 18, 20, 23, 24 i 27 nie obowiązują w trakcie gospodarczego wykorzystywania terenu przez jednostki organizacyjne, osoby prawne lub fizyczne oraz wykonywania prawa własności, zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego."</p>		
Art. 15 ust 2 pkt 1-2	<p>Nadać brzmienie:</p> <p>"1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony lub zadań ochronnych;</p> <p>2) wykonywania czynności nieujętych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych, niezbędnych dla likwidacji nagłych zagrożeń dla przyrody, za zgodą organu ustanawiającego plan ochrony lub zadania ochronne;</p> <p>2a) wykonywania czynności niezbędnych dla ochrony przyrody, w przypadku braku planu ochrony i zadań ochronnych, za zgodą organu ustanawiającego plan ochrony lub zadania ochronne;"</p>	<p>Jeżeli istnieje plan lub zadania, to odstępstwa od nich powinny być ograniczone do likwidacji nagłych zagrożeń dla przyrody.</p> <p>Równocześnie nie można blokować możliwości realizacji prac niezbędnych dla ochrony przyrody, jeżeli planu ani zadań nie ma ustanowionych.</p>	
Art. 83	<p>- ust. 1 – po wyrażeniu „z zastrzeżeniem ust. 2” dodać wyrażenie „i ust. 2a”,</p> <p>- po ust. 2 dodać ust. 2a w brzmieniu: „Zezwolenie na usunięcie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości znajdującej się w granicach parku narodowego i rezerwatu przyrody wydaje odpowiednio dyrektor parku narodowego i wojewoda.”</p> <p>- ust. 5 – skreślić w całości i w jego miejsce wpisać tekst w brzmieniu: „5. Jeżeli usunięcie drzew lub krzewów na terenie parku narodowego lub rezerwatu przyrody jest niezbędne w związku z wykonywaniem planu ochrony lub zadań ochronnych lub na rzecz ochrony przyrody w przypadku likwidacji nagłych zagrożeń, wykonywania czynności nieujętych w planie</p>	<p>Uregulowanie usuwania drzew na terenie parku narodowego i rezerwatu przyrody (powinno być podporządkowane ochronie parku / rezerwatu)</p>	

	ochrony lub zadaniach ochronnych oraz wykonywania czynności przy braku planu ochrony i zadań ochronnych zezwolenie nie jest wymagane.” - ust. 6 pkt. 2 skreślić wyrażenie o treści: „na obszarach nieobjętych ochroną krajobrazową”, Ust. 6 pkt. 4 – średnik zmienić na przecinek i dodać wyrażenie: „z wyłączeniem rosnących w parkach narodowych i rezerwach przyrody”.		
Art. 94	Po słowach "zadania wojewody" dodaje się słowa "i dyrektora urzędu morskiego"	Relacja między dyrektorem parku narodowego a dyrektorem urzędu morskiego powinna być na obszarach morskich ukształtowana analogicznie, jak relacja między wojewodą a dyrektorem parku na lądzie.	
Art. 98	ust. 1 nadać brzmienie: „1. Członków rady naukowej parku narodowego w liczbie od 10 do 20 na kadencję trwającą 5 lat powołuje, w drodze zarządzenia, minister właściwy do spraw środowiska spośród działających na rzecz ochrony przyrody przedstawicieli nauki, praktyki i organizacji ekologicznych, w tym dwóch przedstawicieli wskazanych przez właściwe miejscowo jednostki stanowiące samorządu terytorialnego.”, po ust. 4 dodać się ust. 5 w brzmieniu: „5. Członkowi rady naukowej parku narodowego za udział w posiedzeniu należy się wynagrodzenie w wysokości 25% płacy minimalnej w kraju oraz zwrot kosztów delegacji.”;	Słuszna propozycja Konwentu Dyrektorów. Ograniczyć "przerost reprezentacji samorządów", spotykany niekiedy w składzie rad naukowych parków. Nie wymagać pracy za darmo.	
Art. 102 ust. 5	Dodać na końcu ", z tym że nie wykonuje zadań niezgodnych z planem ochrony parku lub zadaniami ochronnymi"	Plan ochrony parku może i często powinien przewidywać, że w całym parku lub w jego częściach świadomie nie prowadzi się zwalczania "organizmów szkodliwych", albo że nie należy zalesiać terenów zniszczonych przez zjawiska naturalne. W takich sytuacjach zapisy planu ochrony powinny w wyraźny sposób zwalniać z ogólnych obowiązków wynikających z Ustawy o lasach.	
Art. 104	Zastąpić delegacją do wydania rozporządzenia i wszystkie obecne regulacje przenieść do rozporządzenia	Sprawy tak szczegółowe nie powinny być normowane w ustawie. Ponadto obecne brzmienie artykułu przesądza o stanowiskach, jakie występują w strukturze organizacyjnej parku narodowego, uniemożliwiając potrzebne reformy struktury organizacyjnej, w tym uniemożliwiając racjonalne wykonanie delegacji z Art 103	

		ust 4.	
Art. 117	<p>Po ust. 2 wprowadzić ust. 3 i 4, tak by przepis brzmiał</p> <p>"2. Na gruntach użytkowanych gospodarczo w parkach narodowych lub rezerwach przyrody stosuje się ochronę krajobrazową</p> <p>3. Jeżeli działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka lub rybacka prowadzona w obszarze ochrony krajobrazowej wymaga dostosowania do wymogów ochrony parku narodowego lub rezerwatu przyrody, dyrektor parku narodowego lub organ który uznał obszar za rezerwat przyrody może:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zawrzeć umowę z właścicielem lub posiadaczem obszaru, która zawiera wykaz niezbędnych działań, sposoby i terminy ich wykonania oraz warunki i terminy rozliczenia należności za wykonane czynności, a także wartość rekompensaty za utracone dochody wynikające z wprowadzonych ograniczeń; 2) wykonać za zgodą i w porozumieniu z właścicielem lub posiadaczem obszaru potrzebne działania ochronne. <p>4. Rekompensata za utracone dochody wynikające z wprowadzonych ograniczeń, o której mowa w ust. 3 pkt 1, nie przysługuje zarządcom nieruchomości Skarbu Państwa."</p>	<p>Utworzenie mechanizmu finansowego umożliwiającego realizację ochrony przyrody na niepaństwowych częściach parków narodowych i rezerwatów. Celowe jest tu powielenie takiego samego mechanizmu, jaki powinien służyć godzeniu ochrony i gospodarki w obszarach Natura 2000 (i tam jest już obecnie, choć w ułomny sposób, wpisany do ustawy).</p>	